

Zasady punktacji i współzawodnictwa na turystycznych imprezach na orientację PTTK

I. Wstęp

Impreza na orientację, zwana dalej InO, jest dyscypliną turystyki kwalifikowanej, polegającą na pokonaniu trasy wyznaczonej przez punkty kontrolne (PK) w określonym czasie na podstawie dostarczonej przez organizatora mapy.

II. Punkty kontrolne

1. Punktem kontrolnym (PK) jest charakterystyczne miejsce w terenie zaznaczone na mapie lub wynikające z zadań lokalizacyjnych.
2. PK jest zaznaczony na mapie za pomocą okręgu i znajduje się w jego geometrycznym środku.
3. Punkt kontrolny jest oznakowany prostokątnym lampionem o bokach 20–30 cm, podzielonym po przekątnej, w kolorach białym (lewy górny róg) i czerwonym (prawy dolny róg).
4. Lampion powinien być opisany na białym polu dwuelementowym kodem (cyfry lub litery) oraz posiadać przyrząd do potwierdzania tego punktu (kredka, perforator, pieczętka itp.).
5. Lampion powinien być dobrze widoczny i ustawiony w miejscu charakterystycznym, przy czym miejsce to musi dać się jednoznacznie zlokalizować na mapie i w terenie.
6. Linia obowiązkowego przebiecia (przejścia, przejazdu, przepłyńnięcia), zwana dalej LOP, jest to odcinek trasy poprowadzony po charakterystycznych elementach liniowych (ścieżka, granica kultur, ogrodzenie, rów itp.). Lampion na linii obowiązkowego przebiecia musi być ustawiony możliwie najbliżej LOP, w odległości do 5 m od jej osi i musi być z niej dobrze widoczny.
7. Punktem kontrolnym może być obiekt nie oznakowany lampionem.
Sposób potwierdzania obecności przy takim punkcie określa organizator.
8. Na mapach w skali od 1:1 do 1: 2000 dopuszcza się stosowanie mniejszych lampionów (o bokach nie mniejszych niż 4 cm).
Sposób potwierdzania obecności przy takim punkcie określa organizator.
9. Jeżeli odległość ustawienia lampionu od miejsca charakterystycznego zaznaczonego na mapie jest większa niż 2 mm w skali mapy, zespół nie ma obowiązku jego odszukania i za brak potwierdzenia tego punktu nie może być ukarany pod warunkiem dokonania wpisu BPK.
10. Poza punktami kontrolnymi (PK) na terenie imprezy mogą znajdować się lampiony, które oznaczają punkty stowarzyszone (PS) lub punkty mylne (PM).
11. Punkt stowarzyszony z określonym punktem kontrolnym lub obszarem (PS) jest to punkt ustawiony w terenie, który ze względu na co najmniej jeden z poniższych warunków, to jest:
 - a) niewielką odległość od PK (nie mniejszą niż 2 mm w skali mapy),
 - b) podobną formę terenu,
 - c) specyfikę mapy,
 - d) inne informacje podane przez organizatora,oddaje w przybliżeniu położenie punktu kontrolnego (PK).
12. Punkt stowarzyszony do linii obowiązkowego przebiecia nie może być ustawiony w odległości mniejszej niż 5 m w terenie od linii zaznaczonej na mapie wzorcowej przez organizatora.
13. Punkt mylny (PM) musi być oddalony od PK o co najmniej 5 mm w skali mapy.
14. Punkty stowarzyszone i punkty mylne oznacza się w terenie w taki sam sposób jak punkty kontrolne.
15. Ze względu na specyfikę mapy i terenu imprezy organizator może (na każdym etapie) ustalić maksymalną odległość punktu stowarzyszonego od punktu kontrolnego (MOS), powyżej której wszystkie punkty stanowią dla danego PK punkty mylne.
16. W przypadku wprowadzenia MOS wszystkie punkty spełniające warunki PS w obszarze przez nią ograniczonym traktowane są jako PS.

III. Trasy

Turystyczne imprezy na orientację przeprowadzane są na trasach z podziałem na:

1. stopień zaawansowania (bez względu na wiek) uczestnika:

- a) początkujący (TP),
- b) niezaawansowani (TT),
- c) średnio zaawansowani (TU),
- d) zaawansowani (TZ)

2. dyscypliny turystyczne:

- a) piesza,
- b) rowerowa (TR),
- c) kajakowa (TK),
- d) narciarska (TN),
- e) motorowa (TMot),
- f) inne

3. inne kryteria:

- a) rodzinna/familijna (TF),
- b) krajoznawcza (TKr),
- c) rekreacyjna (RK),
- d) turystyczno – rekreacyjna (TRInO)
- e) szkoleniowa (SZ),
- f) otwarta (TO),
- g) inne

IV. Kategorie wiekowe

Imprezy na orientację mogą być przeprowadzane z podziałem na kategorie wiekowe (decyduje rok urodzenia):

- a) dzieci do lat 13 (TD),
- b) młodzież od 14 do 16 lat (TM),
- c) juniorzy od 17 do 20 lat (TJ),
- d) seniorzy od lat 21 (TS),
- e) weterani od lat 50 (TW).

V. Czas przebycia i zalecana skala trudności trasy

1. W turystycznych imprezach na orientację szybkość przebycia trasy nie jest punktowana.
2. Czas przeznaczony przez organizatora na pokonanie trasy nazywa się limitem podstawowym i jest on ustalony tak, aby przeciętny uczestnik mógł przebyć całą trasę w tempie turystycznym:
 - a) na pokonanie pieszo 1 km trasy na pełnej mapie, mierzonej w linii prostej między startem, poszczególnymi punktami kontrolnymi i metą, z uwzględnieniem linii obowiązkowego przebycia (LOP), z ominięciem przeszkód terenowych takich jak: rzeka, jezioro, teren zamknięty, przewidziana jest dla poszczególnych tras i kategorii minimalną liczbę minut wg poniższej tabeli:

Trasy	Kategorie	Skala trudności	Impreza dzienna	Impreza nocna
krajoznawcza (TKr) rekreacyjna (RK) szkoleniowa (SZ)	bez ograniczeń	mapa pełna	zastosowanie limitu do decyzji organizatora	

początkujący (TP) rodzinna/familijna (TF)	dzieci (TD)	co najmniej 90% PK w planie mapy	27,5 min	32,5 min
niezaawansowani (TT)	młodzież (TM)	co najmniej 75% PK w planie mapy	25 min	30 min
średnio zaawansowani (TU)	juniorzy (TJ)	co najmniej 50% PK w planie mapy	22,5 min	27,5 min
zaawansowani (TZ)	seniorzy (TS)	co najmniej 30% PK w planie mapy	20 min	25 min

- b) za zgodą organizatora istnieje możliwość startu na trasie z klasyfikacją w wyższej kategorii wiekowej,
- c) etapy dzienne muszą rozpoczynać się najwcześniej o wschodzie słońca, a kończyć najpóźniej o zachodzie słońca, z uwzględnieniem limitów spóźnień,
- d) etapy nocne muszą rozpoczynać się nie wcześniej niż 1 godzinę po zachodzie słońca i kończyć nie później niż 1 godzinę przed wschodem słońca, z uwzględnieniem limitów spóźnień,
- e) ze względów bezpieczeństwa zaleca się nie przeprowadzać etapów nocnych w kategoriach TD i TP.

3. Na trasach innych niż piesze zaleca się, aby limit podstawowy był wyznaczony wg poniższej tabeli:

	Trasa dzienna	Trasa nocna
Rowerowa	6 min (10 km/h)	10 min (6 km/h)
Kajakowa	15 min (4 km/h)	20 min (3 km/h)
Narciarska	10 min (6 km/h)	12 min (5 km/h)
Rolkowa	12 min (5 km/h)	15 min (4 km/h)
Konna	12 min (5 km/h)	15 min (4 km/h)

4. Podstawowy limit czasu ustalany jest przez organizatora z uwzględnieniem:

- długości trasy,
- stopnia zaawansowania oraz wieku uczestników,
- pory dnia,
- sumy podejść, podjazdów ... (na pokonanie pieszo każdego 10 m dolicza się do limitu podstawowego 1 min),
- charakterystyki terenu:
 - przebieżności;
 - rodzaju wód;
 - przeszkód terenowych,
- czasu przeznaczonego na wykonanie zadań, do których zalicza się:
 - nanoszenie punktów kontrolnych z mapy wzorcowej na własną;
 - wyznaczanie położenia PK;
 - wszystkie zadania dodatkowe, o ile organizator przewidział wykonanie ich w ramach podstawowego limitu czasu,
- rodzaju i jakości map (w przypadku map przekształconych lub niepełnych organizator powinien odpowiednio zwiększyć limit czasu),
- pogody w czasie imprezy (w przypadku znacznego pogorszenia się warunków atmosferycznych przed startem organizator powinien w pierwszej kolejności skrócić trasę, a gdy jest to niemożliwe, wydłużyć limit czasu),

- i) liczby punktów kontrolnych na trasie (podstawowy limit czasu powinien być wydłużony o 1 minutę na każdy PK).
- 5. Dodatkowe 10% podstawowego limitu czasu przysługuje w kat. TS:
 - a) na imprezach rangi ogólnopolskiej i niższych, jeżeli chociaż jeden z członków zespołu ukończył 50 lat lub nie ukończył 10 roku życia,
 - b) na imprezach rangi Pucharu Polski, jeżeli wszyscy członkowie zespołu ukończyli 50 lat.
- 6. Prawo do korzystania z dodatkowego limitu czasu ze względu na wiek należy **zaznaczyć na karcie startowej**.
- 7. Na imprezach rangi Mistrzostw Polski nie zwiększa się limitów czasu ze względu na wiek.
- 8. Każdemu zespołowi poza podstawowym limitem czasu przysługuje limit spóźnień.
- 9. **Limit spóźnień powinien być nie mniejszy niż 1/4 limitu podstawowego**.
- 10. **Na mecie czas jest mierzony w momencie oddania karty startowej po przybyciu ostatniego członka zespołu**. Pomiaru czasu dokonuje się **z dokładnością do jednej minuty**.
- 11. Zespół może być sklasyfikowany po przekroczeniu limitu spóźnień, o ile zdąży przybyć na metę przed jej zamknięciem.

VI. Zasady potwierdzania punktów kontrolnych na karcie startowej

- 1. Potwierdzenie punktu kontrolnego następuje przez wpisanie w pierwszym wolnym polu karty startowej za pomocą kredki umieszczonej przy lampionie numeru lub innego podanego na mapie oznaczenia PK (opisu PK) oraz kodu z lampionu ustawionego w tym miejscu.
- 2. W przypadku innego przyrządu do potwierdzania PK (pieczętka, perforator itp.) potwierdzenie następuje przez opieczetowanie, przebicie perforatorem itp. odpowiedniego pola karty startowej i wpisanie własnym przyborem do pisania kodu lub innego, podanego na mapie, oznaczenia tego PK.
- 3. Potwierdzeń dokonuje się w kolejnych polach karty startowej bez pozostawiania pól wolnych.
- 4. Zespół ma prawo do poprawienia potwierdzonego PK lub PS **w dowolnym momencie ; zaleca się aby oba te potwierdzenia objąć ramką w celu prawidłowej interpretacji przez sędziego**.
 - a) poprawienia PK dokonuje się z zastosowaniem zasad zawartych w rozdz. VI, p. 1, 2 i 3,
 - b) za dokonanie każdorazowego poprawienia PK otrzymuje się odpowiednią liczbę punktów karnych (rozdz. VII, p. 2i),
 - c) ocenie podlega wyłącznie ostatnie potwierdzenie danego PK oraz liczba dokonanych poprawień,
 - d) **poprawienie nie powoduje zmiany kolejności potwierdzeń**.
- 5. W przypadku stwierdzenia, że w miejscu zaznaczonym na mapie przez organizatora lub wynikającym z zadań lokalizacyjnych nie ma ustawionego punktu kontrolnego, dokonuje się zapisu BPK (brak punktu kontrolnego) z dodaniem numeru lub oznaczenia tego PK, stosując zasady zawarte w rozdz. VI, p. 1, 2 i 3. Jeżeli uczestnik lub zespół skorzystał z możliwości potwierdzenia punktu kontrolnego zapisem BPK, a organizator (w wypadku spornym komisja odwoławcza) stwierdził(a) właściwe ustawienie PK), to zapis taki traktowany jest jako potwierdzenie punktu mylnego (PM).
- 6. W przypadku braku przyrządu do potwierdzania PK **uczestnik wpisuje do karty startowej oznaczenie tego PK oraz kod z lampionu wraz z adnotacją BK (brak kredki)**.
- 7. Inne dokonanie zapisu w przypadku braku punktu kontrolnego lub braku przyrządu do potwierdzenia PK jak opisane w rozdz. VI, p. 5 i 6 traktowane jest jak potwierdzenie punktu mylnego (PM).
- 8. W jednym polu karty startowej może znajdować się tylko jedno potwierdzenie punktu kontrolnego.
- 9. Organizator ma obowiązek podać liczbę PK do potwierdzenia na linii obowiązkowego przebycia (LOP), na obszarze i w zadaniu lokalizacyjnym posiadającym więcej niż jedno rozwiązanie; **brak tej informacji oznacza, że należy potwierdzić tylko jeden PK**. Kolejność potwierdzania punktów kontrolnych w ramach linii obowiązkowego przebycia, obszaru lub zadania lokalizacyjnego jest dowolna.
- 10. Za potwierdzenie PK stojącego do 2 mm w skali mapy od miejsca zaznaczonego na mapie przez organizatora uczestnik nie może być karany.

VII. Punktacja

- 1. W turystycznych imprezach na orientację zwycięża uczestnik lub zespół, który za pokonanie trasy uzyskał najmniejszą liczbę punktów karnych.
- 2. Punkty karne uzyskuje się za:
 - a) brak potwierdzenia punktu kontrolnego PK naniesionego na mapę przez organizatora

b)	brak potwierdzenia punktu kontrolnego PK nienaniesionego na mapę przez organizatora (w tym PK z linii obowiązkowego przebiecia (LOP), obszaru i zadania lokalizacyjnego)	60 pkt
c)	potwierdzenie punktu mylnego PM lub każdego punktu kontrolnego ponad wymaganą liczbę	30 pkt
d)	zmianę kolejności potwierdzeń PK lub wariantu pokonywania trasy (za każdą zmianę)	30 pkt
e)	pozostawienie na karcie startowej wolnego pola zamiast kolejnego potwierdzenia punktu kontrolnego (przy wymaganej obowiązkowej kolejności potwierdzania punktów kontrolnych)	30 pkt
f)	potwierdzenie punktu stowarzyszonego (PS) do punktu kontrolnego (PK) naniesionego przez organizatora na mapę	25 pkt
g)	potwierdzenie punktu stowarzyszonego (PS) do punktu kontrolnego (PK) nienaniesionego przez organizatora na mapę, PK z zadania lokalizacyjnego, a także PS do całej linii obowiązkowego przebiecia (LOP) i całego obszaru	15 pkt
h)	brak opisu lub zły opis punktu kontrolnego	10 pkt
i)	każdą zmianę potwierdzenia punktu kontrolnego (PK) lub punktu stowarzyszonego (PS)	10 pkt
j)	każdą pełną minutę limitu spóźnień	1 pkt
k)	każdą pełną minutę spóźnienia po przekroczeniu limitu spóźnień	10 pkt
l)	niewykonanie zadania specjalnego	10 pkt
l)	niewłaściwe wykonanie zadania specjalnego – maksymalnie	10 pkt
	- naniesienie położenia punktu kontrolnego na mapę; błąd powyżej 1 mm – za każdy milimetr	1 pkt
	- pomiar i ocena odległości w terenie; błąd powyżej 5% – za każde 5% odległości	1 pkt
	- pomiar azymutu w terenie; błąd powyżej 2° – za każdy stopień	1 pkt
	- pokonanie odcinka trasy na regularność przebiecia; błąd powyżej 1 min od wymaganego czasu przebiecia – za każdą minutę	1 pkt
	- zadanie topograficzne i krajoznawcze – każda zła odpowiedź lub jej brak	2 pkt
	- zadanie topograficzne i krajoznawcze – częściowa odpowiedź	1 pkt
m)	inne zadania specjalne (z podaniem punktacji) analogicznie do całego rozdz. VII, pkt 2f	10 pkt
n)	wszystkie zadania specjalne na jednym etapie nie więcej niż	30 pkt

VIII. Punktacja generalna

1. Na imprezach wieloetapowych poza klasyfikacją poszczególnych etapów prowadzoną w oparciu o punktację ujętą w rozdz. VII, ze względu na różną wartość trasy (S) stosuje się wzór przeliczeniowy:

$$PP = 1000 \times [(S + P_1 - P_k) / S]$$

w którym użyto następujących oznaczeń:

- PP – punkty przeliczeniowe,
- S – wartość trasy (suma wartości wszystkich punktów kontrolnych do potwierdzenia na etapie),
- P₁ – wartość bezwzględna punktów karnych zwycięskiego zespołu,
- P_k – wartość bezwzględna punktów karnych danego zespołu.

2. Dla wszystkich zespołów, które ukończyły etap, minimalna liczba **PP = 1**.

3. Dla wszystkich zespołów, które zostały zdyskwalifikowane, nie zostały sklasyfikowane lub nie wystartowały na etapie, **PP = 0**.

IX. Warunki ukończenia imprezy

1. Zespół, aby mógł być sklasyfikowany, musi:
 - a) potwierdzić co najmniej jeden punkt kontrolny (PK) lub punkt stowarzyszony (PS),
 - b) w komplecie przybyć na metę przed jej zamknięciem, **wyniki członków zespołu niekompletnego są od tej pory liczone oddzielnie jednak wyłącznie za wiedzą i zgodą organizatora,**
 - c) oddać kartę startową w stanie umożliwiającym sędziemu identyfikację potwierdzeń, a także mapę, jeżeli jej zwrot był wymagany przez organizatora.
2. Zespół może być niesklasyfikowany na danym etapie za:
 - a) podrabianie potwierdzeń na karcie startowej,
 - b) używanie niedozwolonego środka transportu,
 - c) korzystanie z pomocy osób trzecich przy pokonywaniu trasy.
3. Zespół może być zdyskwalifikowany na imprezie za:
 - a) dokonywanie samowolnych zmian w ustawieniu punktów kontrolnych,
 - b) niszczenie punktów kontrolnych lub przyrządów do ich potwierdzania,
 - c) nieuzasadnione używanie urządzeń elektronicznych do porozumiewania się na odległość lub określania położenia w terenie,
 - d) używanie map niedostarczonych i niedopuszczonych przez organizatora w skali większej niż 1:50 000,
 - e) nieprzestrzeganie Karty Turysty lub regulaminu porządkowego organizatora.

X. Protesty i odwołania

1. Uwagi i odwołania rozstrzyga sędzia główny imprezy.
2. Na imprezach rangi ogólnopolskiej i wyższej protesty rozstrzyga pięcioosobowa komisja odwoławcza składająca się z sędziego głównego, budowniczego trasy lub kierownika imprezy oraz trzech Przodowników InO wybranych przed startem przez uczestników imprezy ze swojego grona.
3. Przodownicy powoływani do komisji odwoławczej na imprezach rangi Pucharu Polski i Mistrzostw Polski muszą posiadać co najmniej pięcioletni staż przodowniczy.
4. Komisja odwoławcza zbierana jest przez sędziego głównego z jego inicjatywy lub po wpłynięciu pisemnego protestu.
5. W przypadku protestów dotyczących wyników jednego z członków komisji odwoławczej zostaje on wyłączony z **głosowania**, a na jego miejsce zostaje powołany nowy sędzia wybrany przez pozostałych członków komisji odwoławczej
6. Komisja odwoławcza ma głos decydujący w sprawach dotyczących naruszenia zasad punktacji.
7. Sędzia główny w uzasadnionych sytuacjach (niebezpieczne warunki atmosferyczne, zdarzenia losowe itp.) ma prawo odwołać etap lub anulować jego wyniki.

XI. Postanowienia końcowe

1. Stosowanie powyższych zasad zalecane jest na wszystkich imprezach na orientację, a na imprezach ogólnopolskich jest obowiązkowe.
2. Jeżeli organizator ogólnopolskiej imprezy na orientację zamierza z pewnych względów odstąpić od powyższych zasad, zobowiązany jest zamieścić o tym informację w regulaminie imprezy wysyłanym do uczestników i w komunikacie technicznym (po uzyskaniu pisemnej zgody Komisji InO ZG PTTK).
3. Wyłączne prawo do interpretacji „Zasad punktacji i współzawodnictwa w turystycznych imprezach na orientację” przysługuje Komisji Imprez na Orientację Zarządu Głównego PTTK.
4. Powyższe zasady obowiązują od 10 stycznia 2015 r. i jednocześnie tracą moc wszystkie dotychczasowe „Zasady punktacji i współzawodnictwa w turystycznych imprezach na orientację”.